

Kevadised tööd mesilas, mesilasperede läbivaatus, lisaõõtmine

Kokkuvõtte loengust Läänemaa mesinduspäeval 21.03.2009.a.

Lektor Mati Haabel, lektorileping PR-5-1.5-38

Mesindusloeng toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Läänemaal toimub tavalisel kevadel mesilaste puhastuslend märtsikuu keskel või isegi kuu lõpus. Ka tänavu on kevad hilisepoolne ja puhastuslendu võib oodata märtsi lõpus. Mõni üksik pere on küll juba ka lendamas käinud, kuid see on erand. Peale mesilasperede puhastuslendlust on vaja võimalikult varsti heita pilk ka taru sisesusse, et teha kindlaks mesilasperede tegelik seisukord ja kõrvaldada need puudused, mis pere arengut takistavad. Esmajoones tuleb kontrollida neid peresid, kus puhastuslendlust oli loid, kes määrisid taru või kes hakkasid pärast puhastuslendlust välja kandma meekristallikesi, kärjetükikesi jne.

Tuleb valida kiirläbivaatuseks sobivat ilma, sest selleks ajaks on enamikes mesilasperedes juba haue sees. Samas on ilmad veel jahedad ja mesilastel niigi tegemist pesas normaalse temperatuuri hoidmisega. Kiirläbivaatuseks tuleb valida vaikne päikesepaisteline ilm, kui õhutemperatuur on varjus vähemalt $+7^{\circ}\dots+8^{\circ}\text{C}$. Tavaliselt saabuval Eestis selleks sobivad ilmad märtsi lõpus või aprilli alguses. Ka sellise ilmaga ei ole soovitatav kärgi (eriti haudmekärgi) pesast välja tõsta ja neid kaua vaadelda.

Perede kiirläbivaatuse peamiseks eesmärgiks on söödavarude hindamine, mesilasema olemasolu kindlakstegemine ja pere tugevuse esialgne hindamine. Söödavarude hindamiseks tuleb lamavtarudes nihutada eemale vahelaud ja hinnata silma järgi sööda kogust eelkõige äärmistes kärgedes. Niimoodi kärjeraame ükshaaval pesa ääre poole nihutades jõuame sinnamaale, kus hakkab silma juba haue. Nütüd ei tohiks rohkem pesaruumist kärgi eemale nihutada, vaid paigutame juba hinnatud söödakärjed tagasi oma kohale.

Kiirläbivaatuse käigus eemaldatakse pesast tühjad, mesilastega asustamata ja rikutud ning hallitanud suurkärjed. Pesad kaetakse soojalt. Nütüd võib sooja ja niiskuse hoidmiseks otse pesale asetada 6-8 kihti paberit, jõupaberist koti vms. Kui kiirläbivaatuse käigus avastatakse, et mõnel perel napib sööta, on kõige parem täiendada pere söödavaru sügisel varutud meekärjega. On soovitatav juurdeantavat söödakärge hoida enne pessa andmist paar ööpäeva temperatuuril $+25^{\circ}\dots+27^{\circ}\text{C}$, siis rikkuda selle kaanetis (mitte lahti kaanetada) ja asetada see meekärg tarru otse mesilaste kobara kõrvale pesaruumi serva.

Üheks pakilisemaks tööks peale puhastuslendlust on taru põhja puhastamine. Korpustarude puhul on see lihtne, eriti kui on olemas mõned varupõhjad. Lahtise põhjaga tarude puhul on võimalik põhju vahetada suhteliselt madala temperatuuri juures. Piisab mõnest plusskraadist. Põhja vahetamiseks tuleks toimida järgmiselt. Taru koos põhjaga tõstetakse vaikselt (ilma suuremate tõugeteta) kõrvalolevale alusele. Seejärel asetatakse puhas desinfitseeritud põhi taru endisele asukohale. Tarukorpus kangutatakse konkspetitli abil vana põhja küljest lahti ja tõstetakse uuele puhtale põhjale.

Lamavtarudes on põhjade puhastamine kevadel mõnevõrra tülikam, sest lamavtarud on ehitatud kinnise põhjaga. Põhjade puhastamiseks tuleb kõigepealt valida sobiv ilm. Sooja peaks olema varjus vähemalt $+10^{\circ}\dots+12^{\circ}\text{C}$. Taru pesaruumi ühest otsast eemaldatakse otsamatid (padjad) ning kogu mesilaspere pesa nihutatakse taru nn. taskuossa. Seejärel kraabitakse taru põhi ja külgeinad pesaruumi kohalt konkspetitliga puhtaks. Kokkukogutud langetis tõstetakse tarulabidaga vastavasse kasti või ämbrisse. Seejärel nihutatakse mesilaspere pesakärjed koos perega endisse kohta tagasi. Tarupõhja puhastamine annab pere arengule parema hoo ja mida varem see saab tehtud, seda kiiremini hakkavad pered arenema.

Kui perede kevadine söödavaru on mitteküllaldane (alla 6-8 kg), tuleb peredele anda täiendussööta. Kui puuduvad söödaga varukärjed, tuleb peresid sööta suhkrulahusega. Kevadel, kui peredel on suurenenud veevajadus, on otstarbekas anda lahjemat suhkrulahust, mis on valmistatud vahekorras 1kg. suhkrut ja 1 liiter vett.